สรุปสาระสำคัญจากการเข้าร่วมงานเสวนา

Metals of the Future: New Industrial Reality

1. ภาพรวมและทิศทางความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมเหล็กและโลหะไทย–รัสเซีย

มุ่งเน้นแนวทางส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมเหล็กและโลหะระหว่างประเทศไทยและสหพันธรัฐรัสเซีย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก ปัญหาการผลิตสินค้าเกินความต้องการ และข้อกำหนดด้านคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เข้มงวดมากขึ้น

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมเหล็กที่รองรับภาคก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน และยานยนต์ แต่ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบบางประเภทจากต่างประเทศ ขณะที่รัสเซียมีศักยภาพด้านการผลิตและส่งออกเหล็กและวัตถุดิบโลหะ ทั้งสองประเทศจึงมีโอกาสพัฒนาความร่วมมือที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยรัสเซียสามารถเป็นแหล่งจัดหาวัตถุดิบ ส่วนไทยสามารถนำมาแปรรูปและผลิตเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม เพื่อรองรับตลาดภายในประเทศและตลาดอาเซียน

โอกาสสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือ ได้แก่

การจัดหาวัตถุดิบเหล็ก: รัสเซียสามารถสนับสนุนวัตถุดิบให้แก่ผู้ประกอบการไทย เช่น เหล็กกึ่งสำเร็จรูป (Steel Billet) เหล็กดิบ (Pig Iron) และเหล็กฟองน้ำ (DRI) เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตและแปรรูปภายในประเทศ รวมถึงการต่อยอดสู่การผลิตเหล็กคุณภาพสูงสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์

การลงทุนและแปรรูปสินค้า: พิจารณาความร่วมมือในการพัฒนาโรงงานแปรรูปเหล็กและโลหะ รวมถึงศูนย์บริการเหล็ก (Steel Service Center) เพื่อเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบและสร้างโอกาสให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตและกระจายสินค้าไปยังตลาดอาเซียน

การขยายการค้าโลหะประเภทอื่น: ส่งเสริมการนำเข้าอะลูมิเนียม ทองแดง สังกะสี และนิกเกิลจากรัสเซีย เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปและการผลิตสินค้าสำเร็จรูป โดยพิจารณาราคาและคุณภาพให้สามารถแข่งขันได้

2. มาตรฐานผลิตภัณฑ์และการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานสินค้าและการรับรองคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายการค้าระหว่างสองประเทศ โดยควรส่งเสริมความเข้าใจระหว่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของรัสเซีย (GOST) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทย (สมอ./TISI) รวมถึงพิจารณาแนวทางยอมรับผลการทดสอบและใบรับรองสินค้าระหว่างกัน เพื่อลดขั้นตอนและอุปสรรคในการนำเข้าและส่งออก

นอกจากนี้ ยังมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตเหล็กคุณภาพสูง โดยเฉพาะเหล็กเสริมคอนกรีตสำหรับอาคารและโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เสี่ยงต่อแผ่นดินไหว ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจะต้องผ่านการทดสอบและเป็นไปตามมาตรฐานของประเทศไทย

ในด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งสองประเทศสามารถส่งเสริมความร่วมมือด้านการผลิตเหล็กที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ การใช้เตาหลอมไฟฟ้า และการนำเศษเหล็กและโลหะกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบ รวมถึงการพัฒนาระบบจัดการซากรถยนต์ที่หมดอายุการใช้งาน เพื่อเพิ่มปริมาณวัตถุดิบหมุนเวียน ลดการพึ่งพาการนำเข้า และสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน

3. อุปสรรคและความท้าทายในการดำเนินธุรกิจ

แม้จะมีโอกาสในการพัฒนาความร่วมมือ แต่ยังมีประเด็นที่ผู้ประกอบการควรพิจารณา ได้แก่

การชำระเงินระหว่างประเทศ: มาตรการคว่ำบาตรและข้อจำกัดด้านธุรกรรมทางการเงินส่งผลต่อการชำระเงินระหว่างไทยกับรัสเซีย รวมถึงมีความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนและต้นทุนธุรกรรม จึงจำเป็นต้องหาแนวทางชำระเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่คู่ค้า

การขนส่งและโลจิสติกส์: ควรพิจารณาเส้นทางขนส่งทางทะเลจากรัสเซียมายังประเทศไทย โดยคำนึงถึงระยะเวลาขนส่ง ความถี่ของเที่ยวเรือ ความพร้อมของท่าเรือ ค่าขนส่ง และค่าประกันภัย เพื่อให้สามารถบริหารต้นทุนได้อย่างเหมาะสม

กฎระเบียบการนำเข้าเศษโลหะ: ยังมีข้อจำกัดในการจำแนกประเภทเศษโลหะที่สามารถนำกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบ กับวัสดุที่เข้าข่ายของเสียหรือขยะอันตราย ซึ่งส่งผลต่อขั้นตอนและต้นทุนการนำเข้า จึงควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเข้าใจตรงกัน

มาตรฐานผลิตภัณฑ์: เหล็กและผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าต้องผ่านการทดสอบและเป็นไปตามมาตรฐานของไทย โดยเฉพาะสินค้าที่ใช้ในงานก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัย

นายบัณฑูรย์ จุ้ยเจริญ ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมเหล็ก ได้นำเสนอภาพรวมอุตสาหกรรมเหล็กของไทย

1. ความร่วมมือทางการค้าและห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมเหล็กไทย-รัสเซีย

กล่าวถึงศักยภาพของอุตสาหกรรมเหล็กปลายน้ำของไทย ทั้งด้านการแปรรูปและการนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง ขณะที่รัสเซียมีความพร้อมด้านการผลิตและส่งออกวัตถุดิบเหล็กขั้นต้น จึงเป็นโอกาสในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสองประเทศ โดยรัสเซียสามารถสนับสนุนวัตถุดิบต้นน้ำ และไทยนำมาแปรรูปเพื่อรองรับความต้องการภายในประเทศและโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้ ยังมีโอกาสในการพัฒนาเหล็กคุณภาพสูงและเหล็กคาร์บอนต่ำผ่านเทคโนโลยีเตาหลอมไฟฟ้า (EAF) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2. การยกระดับมาตรฐานเหล็กเพื่อรองรับความเสี่ยงจากแผ่นดินไหว

เหตุการณ์แผ่นดินไหวในช่วงที่ผ่านมาได้สร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยของอาคารสูงในประเทศไทย โดยเฉพาะกรุงเทพฯ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงมาตรฐานเหล็กเส้นและเหล็กโครงสร้าง เพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับแรงสั่นสะเทือน โดยมีการนำมาตรฐานอุตสาหกรรมญี่ปุ่น (JIS) มาใช้อ้างอิง ซึ่งส่งผลให้ผู้ผลิตเหล็กในประเทศต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์เกรดใหม่ให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัยที่สูงขึ้น

3. การพัฒนาเหล็กคุณภาพสูงสำหรับโครงสร้างพื้นฐาน

การปรับปรุงมาตรฐานเหล็กเป็นโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เหล็กที่มีคุณสมบัติเฉพาะทางมากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ อาทิ สะพานและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความแข็งแรงและรองรับข้อกำหนดด้านคุณภาพและความปลอดภัยในอนาคต

4. แนวโน้มการเปลี่ยนผ่านสู่อุตสาหกรรมเหล็กคาร์บอนต่ำ

อุตสาหกรรมเหล็กมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนมากขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีเตาหลอมไฟฟ้า (Electric Arc Furnace: EAF) มาใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อพัฒนาเหล็กคุณภาพสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการส่งออกของอุตสาหกรรมเหล็กไทยในระยะยาว